

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 25 päivänä maaliskuuta 2015

296/2015

Laki

merimieseläkelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 2015

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan merimieseläkelain (1290/2006) 8 §:n 2 momentti, 9, 10, 63 ja 65—71 §, 103 §:n 3 momentti sekä 107 §:n 2 momentti,
sellaisina kuin niistä ovat 10 § osaksi laeissa 765/2011 ja 292/2012, 65 § osaksi laissa 635/2009, 67 ja 69 § osaksi laissa 629/2009, 70 § laissa 629/2009 sekä 103 §:n 3 momentti laissa 885/2014,
muutetaan 1 §:n 1 momentti, 11 §:n 1 momentti, 38 §, 64 §:n 2 momentti, 72 §:n otsikko, 73 §, 74—76 §:n otsikko, 103 §:n 4 momentti, 121, 122, 139 ja 141 §, 142 §:n 2 momentti, 152 §:n 1 momentti sekä 202, 218 ja 224 §,
sellaisina kuin niistä ovat 73 § osaksi laissa 629/2009, 76 §:n otsikko laissa 629/2009, 103 §:n 4 momentti laissa 885/2014, 139 § osaksi laissa 1337/2009, 142 §:n 2 momentti laissa 765/2011, 218 § laissa 796/2012 ja 224 § osaksi laissa 1103/2008, sekä
lisätään lakiin uusi 141 a ja 224 a § seuraavasti:

1 §

Lain tarkoitus

Tässä laissa säädetään merenkulkijan oikeudesta vanhuuseläkkeeseen, osa-aikaeläkkeeseen, kuntoutukseen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen sekä merenkulkijan edunsaajan oikeudesta perhe-eläkkeeseen.

11 §

Vanhuuseläkkeen määrä

Jos vanhuuseläke alkaa 63—68 vuoden iän täyttämistä seuraavan kalenterikuukauden alusta, vanhuuseläkkeen määrä on eläkkeen alkamisajankohtaan mennessä ansaittu eläke.

38 §

Työkyvyttömyyseläkkeen määrä

Täyden työkyvyttömyyseläkkeen määrä on eläketapahtumavuotta edeltävän vuoden loppuun mennessä ansaitun eläkkeen ja 73 §:n mukaisen tulevan ajan eläkeosan yhteismäärä. Osatyökyvyttömyyseläke on puolet täydestä työkyvyttömyyseläkkeestä.

64 §

Eläkkeen karttumisen perusteet

Eläkkeeseen eivät oikeuta työkyvyttömyyden alkamisvuoden ansiot, jos työkyvyttömyyseläkettä määrättäessä tuleva aika on lu-

ettu eläkkeeseen oikeuttavaksi siten kuin 73 §:ssä säädetään.

72 §

Eläkkeen karttuminen työansioista

73 §

Eläkkeen määräytyminen tulevalta ajalta

Työkyvyttömyyseläketä määrättäessä eläkkeeseen oikeuttaa aika sen kalenterivuoden alusta, jona työntekijä on tullut työkyvyttömäksi, sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä täyttää 63 vuotta (*tuleva aika*). Tulevan ajan eläkkeen saamisen edellytyksenä on, että työntekijällä on työeläkelaikien mukaisia työansioita yhteensä vähintään 12 566,70 euroa työkyvyttömyyden alkamisvuotta edeltäneiden kymmenen kalenterivuoden aikana.

Tulevan ajan eläke on 82 §:ssä tarkoitetusta tulevan ajan eläkkeen perusteena olevasta ansioista 1,5 prosenttia vuotta kohden 63 vuoden iän täyttämiskuukauden loppuun.

74 §

Eläkkeen karttuminen eläkkeen aikana tehdystä työstä

75 §

Eläkkeen karttuminen päättyneeltä työkyvyttömyyseläkeajalta

76 §

Eläkkeen karttuminen osa-aikatyöstä ja osa-aikaeläkkeen ajalta

103 §

Eläkehakemus

Tarkemmat säännökset eläkkeen hakemi-

seen tarvittavista lomakkeista ja todistuksista annetaan valtioneuvoston asetuksella.

121 §

Eläkkeen siirtäminen tai panttaaminen sekä kustannuksen korvauksen ulosmittauskielto

Eläkettä ei saa siirtää toiselle henkilölle. Eläkkeen panttaamista tarkoittava sopimus on mitätön.

Tämän lain mukaan maksettavaa kustannusten korvausta ei saa ulosmitata.

122 §

Eläkkeen vanhentuminen

Oikeus saada eläkettä vanhentuu viiden vuoden kuluttua siitä päivästä lukien, jona eläke olisi pitänyt maksaa, jollei vanhentumista ole sitä ennen katkaistu. Vanhentumisen katkaisemisesta alkaa kulua uusi viiden vuoden vanhentumisaika. Vanhentuminen katkeaa siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 10 tai 11 §:ssä säädetään. Vanhentumisaika voi pidentyä siten kuin velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n 3 momentissa säädetään.

139 §

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten tehtävät ilmoitukset

Eläketurvan järjestämistä ja hoitamista varten työnantajan on ilmoitettava eläkekassalle tunnistetietonsa ja tehtävä eläkekassalle kuukausi-ilmoitus kalenterikuukauden aikana työnantajan palveluksessa olleen kunkin työntekijän osalta erikseen. Kuukausi-ilmoitus on tehtävä viimeistään työskentelykuukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä ja siinä on ilmoitettava eläkekassalle sen ilmoitusmenetelmiä käyttäen:

- 1) työntekijän nimi ja henkilötunnus;
- 2) työntekijän kalenterikuukauden työansio;
- 3) työntekijän 224 a §:ssä tarkoitettujen palveluaikaa laskettaessa huomioon otettavien päivien lukumäärä kalenterikuukaudelta; ja
- 4) työntekijän palveluasema kalenterikuukauden

kauden päättyessä Liikenteen turvallisuusviraston pitämässä merimiesrekisterissä.

141 §

Eläkevakuutusmaksu

Tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseksi työnantaja ja työntekijä ovat kumpikin velvolliset suorittamaan eläkevakuutusmaksun eläkekassalle. Eläkevakuutusmaksun perusteena oleva työansio määräytyy 78 §:n mukaisesti. Työntekijän eläkevakuutusmaksu on yhtä suuri kuin työntekijän työeläkevakuutusmaksu, josta säädetään työntekijän eläkelain 153 §:ssä. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa eläkekassan hakemuksesta työnantajan eläkevakuutusmaksuprosentin.

Valtio osallistuu tämän lain mukaisen eläketurvan kustantamiseen siten kuin 152 §:ssä säädetään.

141 a §

Työnantajan eläkevakuutusmaksun korotus tai alennus

Työnantajan 141 §:ssä säädettyä eläkevakuutusmaksua korotetaan tai alennetaan sen mukaisesti, mikä on työnantajan palveluksessa olleille työntekijöille myönnettyistä työkyvyttömyyseläkkeistä aiheutuva meno suhteessa työnantajan palvelussa olleiden työntekijöiden ikäjakauman perusteella laskettavaan teoreettiseen menoon (*riskisuhde*). Työnantajan kunkin vuoden eläkevakuutusmaksun korotus tai alennus määräytyy kahden maksuvuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden riskisuhteen perusteella. Eläkevakuutusmaksun korotus tai alennus määräytyy tarkemmin 202 §:ssä tarkoitettujen laskuperusteiden mukaisesti.

142 §

Työntekijän eläkevakuutusmaksun pidättäminen, eläkevakuutusmaksun suorittaminen ja työntekijän eläkevakuutusmaksun periminen

Työnantajan on suoritettava työntekijän palkasta pidättämänsä eläkevakuutusmaksu ja oma eläkevakuutusmaksunsa eläkekassalle

viimeistään merityösopimuslain 2 luvun 17 §:ssä tarkoitettua palkanmaksukautta toiseksi seuraavan kalenterikuukauden 10 päivänä (*eläkevakuutusmaksun eräpäivä*). Saman ajan kuluessa työnantajan on toimitettava eläkevakuutusmaksuista eläkekassalle kalenterikuukausikohtainen tilitys, josta ilmenee kunkin aluksen osalta työntekijöiden palkoista pidätettyjen eläkevakuutusmaksujen määrä sekä työnantajan eläkevakuutusmaksun määrä.

152 §

Valtion osuus

Valtio on velvollinen maksamaan eläkekassalle vuosina 2016—2020 31 prosenttia ja vuonna 2021 ja sitä myöhempinä vuosina 29 prosenttia niistä mainittuihin kalenterivuosiin kohdistuvista tämän lain mukaisista eläkkeistä ja kuntoutusrahoista, jotka eläkekassa tai muu eläkelaitos maksaa.

202 §

Vakuutusteknisen vastuuvelan sekä työnantajan eläkevakuutusmaksun korotuksen ja alennuksen laskuperusteet

Sosiaali- ja terveysministeriö antaa asetuksella eläkekassalle vakuutusteknisen vastuuvelan sekä työnantajan eläkevakuutusmaksun korotuksen ja alennuksen laskuperusteet ottaen huomioon, mitä 141 a §:ssä, 152 §:n 1 momentissa ja 153—160 §:ssä sekä työntekijän eläkelain 167, 168, 170 ja 171 §:ssä säädetään.

218 §

Työnantajan oikeus saada tietoja

Työnantajalla on oikeus saada eläkekassalta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä talous- ja henkilöstöhallintoon ja yrityksen työeläkemaksun tarkastamista varten välttämättömät tiedot tämän lain mukaan myönnettystä eläkkeestä ja sen muodosta, myönnetyn

eläkkeen alkamis- ja päättymispäivästä sekä työntekijän eläkeiästä.

224 §

Ajanjaksojen pituuksien laskeminen

Tämän lain mukaisten ajanjaksojen pituuksia ja 224 a §:ssä tarkoitettuja päiviä laskettaessa kalenterikuukauteen katsotaan sisältyvän 30 päivää. Kalenterikuukausien pituudet taimitetaan siten, että kuukauden viimeistä päivää pidetään aina kalenterikuukauden 30 päivänä.

Ajanjakson pituus ja 224 a §:ssä tarkoitettujen päivien lukumäärä kuukausiksi muunnettuna lasketaan siten, että päivien lukumäärä jaetaan kolmellakymmenellä. Kalenterivuotta kohden otetaan huomioon enintään 360 päivää. Jos 224 a §:ssä tarkoitettujen päivien lukumäärästä kuukausiksi muunnettuna täysien kuukausien lisäksi jää jäljelle vähintään viisitoista päivää, katsotaan niiden vastaavan yhtä kuukautta.

224 a §

Palveluaikaa laskettaessa huomioon otettava aika

Tämän lain mukaista palveluaikaa laskettaessa otetaan huomioon seuraavat päivät:

- 1) päivät, joilta palkkaa on maksettu työntöön perusteella;
- 2) päivät, joilta on maksettu sairausajan palkkaa;
- 3) vuosilomapäivät;
- 4) päivät, joilta työsuhteen päättyessä on maksettu vuosiloman korvausta;
- 5) vastikelomapäivät tai muut vastaavat vuorottelujärjestelmään sisältyvät palkalliset vapaapäivät;
- 6) päivät, joilta työsuhteen päättyessä on maksettu vastikkeen korvausta tai muun vastaavan vuorottelujärjestelmään sisältyvän palkallisen vapaapäivän korvausta; ja
- 7) osa-aikaeläkkeellä tai osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan työntekijän osa-aikaisen työsuhteen vuorottelujärjestelmään sisältyvät palkattomat vapaapäivät.

Palveluaikaa laskettaessa huomioon otettavat päivät muunnetaan kuukausiksi siten kuin 224 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.

Tätä lakia sovelletaan eläkkeisiin, joissa eläketapahtuma sattuu tämän lain tultua voimaan. Sen estämättä, mitä ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleissa merimieseläkelain 69 ja 70 §:ssä säädetään, eläkettä karttuu 1 päivänä tammikuuta 2016 alkaen merimieseläkelain 75 ja 76 §:n, sellaisina kuin ne ovat tämän lain tultua voimaan, mukaisesti.

1 päivänä tammikuuta 2016—31 päivänä joulukuuta 2024 työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle merimieseläkelain 8 §:ssä säädettyä vanhuuseläkkeen alakarajaa alemmassa alennetussa eläkeiässä soveltaen merimieseläkelain 8 §:n 2 ja 4 momenttia, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2015, kuitenkin siten, että jokaista kuukautta kohden, jolla tämän lain 224 a §:ssä säädettyllä tavalla laskettu palveluaika ylittää 300 kuukautta, eläkeikä alenee 65 vuoden iästä yhdellä kuukaudella.

1 päivänä tammikuuta 2025 alkaen työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle siinä 3 momentin mukaisessa alennetussa eläkeiässä, johon 31 päivänä joulukuuta 2024 saakka huomioon otettu merimieseläkelain mukainen palveluaika oikeuttaa. Edellytyksenä on, että työntekijän työsuhde jatkuu, kunnes hän saavuttaa 3 momentissa sanotulla tavalla lasketun alennetun eläkeiän ja että hän on ollut kolmen vuoden aikana ennen eläkkeeseen oikeuttavan työsuhteen päättymistä merimieseläkelain mukaisessa työsuhteessa vähintään 18 kuukauden ajan ja myös ettei työntekijä enää ole siinä työsuhteessa, josta hän jää eläkkeelle.

Jos eläkekassa on merimieseläkelain 108 §:n perusteella toimivaltainen käsittelemään eläkehakemuksen, tämän lain 73 §:n 1 momentissa säädetty tuleva aika lasketaan sen kalenterikuukauden loppuun, jona työntekijä olisi saavuttanut 3 tai 4 momentin mukaisen alennetun eläkeiän ollessaan yhdenjaksoisesti merimieseläkelain alaisessa työsuhteessa työkyvyttömyyden alkamista seuraavan kuukauden alusta mainitun eläkeiän saavuttamiseen saakka, jos näin laskettu elä-

keikä on merimieseläkelain 8 §:ssä säädettyä vanhuuseläkkeen alaikärajaa alempi.

1 päivänä tammikuuta 2016 alkaen työntekijällä on oikeus jäädä vanhuuseläkkeelle 3 tai 4 momentin mukaisessa alennetussa eläkeiässä, jos hän täyttää merimieseläkelain 10 §:ssä, sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2015, säädetyt edellytykset.

1 päivänä tammikuuta 2016—31 päivänä joulukuuta 2020 kuolleen edunjättäjän leskellä tai kuolinpesällä on oikeus hautausavukseen merimieseläkelain 63 §:n, sellaisena kuin se oli 31 päivänä joulukuuta 2015, mukaisesti, jos edunjättäjä olisi kuollessaan täyttänyt merimieseläkelain 63 §:ssä tai merimieseläkelain voimaanpanosta annetun lain 29 §:ssä, sellaisina kuin ne olivat 31 päivänä joulukuuta 2015, säädetyt edellytykset.

Tämän lain 141 a §:ää sovelletaan siten,

että työnantajan eläkevakuutusmaksun korotus tai alennus vahvistetaan ensimmäisen keran vuodelta 2017 maksettavan eläkevakuutusmaksun yhteydessä. Vuoden 2017 työnantajan eläkevakuutusmaksun korotuksen tai alennuksen perusteena käytetään työnantajan vuosien 2014 ja 2015 riskisuhteiden lukuja kuitenkin siten, että vuoden 2014 riskisuhteena käytetään lukua 1. Vuodesta 2018 alkaen riskisuhde lasketaan kahden maksuvuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden riskisuhteen perusteella siten, että vuoden 2018 työnantajan eläkevakuutusmaksun korotuksen tai alennuksen määrää vahvistettaessa perusteena käytetään vuosien 2015 ja 2016 riskisuhteiden lukuja. Vuoden 2018 jälkeen riskisuhde lasketaan vuotta 2018 vastaavasti kahden maksuvuotta edeltävää vuotta edeltävän vuoden riskisuhteen perusteella.

Helsingissä 20 päivänä maaliskuuta 2015

Tasavallan Presidentti

SAULI NIINISTÖ

Sosiaali- ja terveysministeri *Laura Rätty*